

บทที่ ๓

ประชารณและการตั้งถิ่นฐาน

๑. วัตถุประสงค์

- ๑.๑ เพื่อให้นักศึกษาอธิบายการกราดเจาะและความหนาแน่นของประชากรได้
- ๑.๒ เพื่อให้นักศึกษารู้ความสามารถในการจัดที่ท่าให้ความหนาแน่นของประชากร แตกต่างกัน
- ๑.๓ เพื่อให้นักศึกษาเปรียบเทียบอัตราเกิด อัตราตาย และการเพิ่มของประชากร ระหว่างก่อนและหลังสังคมโน้มถ่วงที่สอง
- ๑.๔ เพื่อให้นักศึกษาอธิบายการย้ายถิ่นในฐานะปัจจัยที่ช่วยให้ความหนาแน่นของประชากรแตกต่างกันได้
- ๑.๕ เพื่อให้นักศึกษาอธิบายและเปรียบเทียบลักษณะการทั้งถิ่นฐานในชนบทและเมือง
- ๑.๖ เพื่อให้นักศึกษารู้ความสามารถในการจัดที่ท่าให้ความหนาแน่นได้

๒. การทั้งถิ่นฐานในระยะแรก

แท้ดังเดิมผู้ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านนี้เป็นเชื้อชาติที่นี่ทั้งถิ่นฐานจากทางใต้โดยผ่านมาทางใต้หวันและหมู่บ้านทางภาคใต้ บรรพบุรุษเหล่านี้มายังจากภูมิภาคชายฝั่งทางใต้ของจีนมายังญี่ปุ่นซึ่งได้รับอิทธิพลจากคนท่อง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และมาจากภาคพื้นที่ที่เคยเป็นเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งมีการค้าท่อตัวเชื้อชาติใหม่เรียน ส่องสาบซึ่งแทรกต่างกันมีมาถึงหมู่บ้านนี้เป็นโดยผ่านทางช่องแคบเกราท์ เกิดการผสมผสานเป็นชาวญี่ปุ่นในมายุ่นซึ่งเป็นชาวมองโกลอย์ แท้เมื่อพากเขามาถึงก็พบว่ามีคนอื่นล้าหน้าไปแล้ว ชนพื้นเมืองกลุ่มนี้แห่งคือ บรรพบุรุษของชาวไอ奴 (Ainu) ผู้ซึ่งมีอารยธรรมสูงกว่าและครอง บังคับให้คนเมื่อถึง ๆ เกิดขึ้นไปทางเหนือที่ลุ่มน้ำ ชาวไอ奴 เป็นเชื้อชาติคือເຕັກຍອຍ໌ ซึ่งแทรกแยกออกจากคนเชื้อชาติพิวชวนานเสียจนกระทั่งไม่มีลักษณะรุปร่างหน้าตาของชาวพิวชวน อย่างไรก็ตาม ชาวไอ奴ทางเหนือของญี่ปุ่นทุกคนมีเชื้อคนคือ ซึ่งไม่ใช่ลักษณะของคนในตะวันออกไกล (Pezou-Massabuaau, 1978:64) เป็นที่เชื่อถือกันอย่างกว้างขวางว่า บรรพบุรุษของชาวญี่ปุ่นเป็นพวกที่อยู่ในกลุ่มนุษยชาติ ซึ่งเรียกันในมายุ่นว่า เป่ายามาโทะ (Yamato)

ชนเป็นนัยทางเหนือของโซชากร คือ ๆ ประการความยิ่งใหญ่ของตนที่เหนือกว่าชนเป็นก้ารและกระถูกอื่น ๆ ของนาทีละอ้อยในระหว่าง 3 หรือ 4 พฤษภาคมแรกของคริสต์ศักราช. (ภูมิศาสตร์ของ—ปั้น, 1978:4)

กังนั่นที่รำทางตะวันตกตอนกลางของประเทศไทย เป็นบริเวณแรกที่มีการทึบดินฐานหินโขกที่คงอยู่ในเมืองหลวงโบราณ โดยเฉพาะแห่งแรกที่มีประวัติศาสตร์เป็นที่รู้จักกันดี คือ นาราซึ่งสร้าง ก.ศ. 710 เป็นสถาปัตยกรรมเมืองหลวงของจันทน์ในยุคนั้น ที่มาเมืองหลวงย้ายไปอยู่แห่งทางเหนือห่างออกไป 48 กิโลเมตร คือ เกียวโต เป็นเวลาต่อ 10 พฤษภาคม จนกระทั่งศูนย์กลางการปกครองย้ายไปที่เอโโคะ หรือโภเกียวในสมัยเมจิเนื่อ ก.ศ. 1868

3. การกระจายของประชากร

3.1 สัดส่วนแรงงานในกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

ข้อมูลปรัชญาซึ่งแสดงความหนาแน่นของประชากร และการกระจายของชุมชน เมือง สะท้อนให้เห็นวิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์ชั้นกันนี้ และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่วนใหญ่ของประชากรและความมั่งคั่งของชาติรวมกันอยู่เป็นแนวยาวแบบตามชายฝั่งแม่น้ำจากโภเกียวไปทางตะวันออกเฉียงเหนือของนาโนยะ จากเกียวโทไปถึงโซชากรและบริเวณทะเลอินเดียที่ปัจจุบันเป็นประเทศญี่ปุ่นในเชิงแคล พัฒนาการนี้เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประชากร (ตาราง 3.1)

สัดส่วนของผู้มีงานทำในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปมากในกิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งสามชั้น แรงงานที่อยู่ในกิจกรรมทางเศรษฐกิจชั้นกันเป็นร้อยละ 78 ใน ก.ศ. 1872 ร้อยละ 51 ใน ก.ศ. 1920 ร้อยละ 34 ใน ก.ศ. 1960 และร้อยละ 9.0 ใน ก.ศ. 1983 ส่วนแรงงานที่อยู่ในกิจกรรมอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 6 ใน ก.ศ. 1880 เป็นร้อยละ 12 ใน ก.ศ. 1900 ร้อยละ 26 ใน ก.ศ. 1940 ร้อยละ 26 ใน ก.ศ. 1960 และร้อยละ 34 ใน ก.ศ. 1983 การค้า การค้าส่งและบริการซึ่งเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจชั้นที่สาม มีแรงงานคิดเป็นร้อยละ 12 ในปี 1868 เพิ่มเป็นสองเท่าเมื่อถึง ก.ศ. 1920 ร้อยละ 43 ใน ก.ศ. 1965 และร้อยละ 56.5 ในปัจจุบัน นั้นทั้งแท้สืบสกุลกรรมโลกครองที่ 2 แรงงานอุตสาหกรรมชั้นที่สองและสามเป็นส่วนใหญ่

ตาราง 3.1 สัดส่วนของผู้มีงานทำจำแนกตามชนิดของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ก.ศ. 1960 - 1984

ก.ศ.	จำนวน ผู้มีงานทำ ('000 คน)	กิจกรรมทางเศรษฐกิจ ¹ (ร้อยละ) ²											
		ชนิด				ชนิดสอง				ชนิดสาม			
		(1)	(2)	(3)	รวม	(4)	(5)	รวม	(6)	(7)	(8)	(9)	รวม
1960	43,691	31.0	1.5	1.2	33.7	6.1	21.9	28.0	17.6	5.6	11.9	3.1	38.2
1965	47,610	23.4	1.3	0.7	25.4	7.1	24.5	31.6	20.2	6.6	13.1	3.1	43.0
1970	52,235	18.3	1.0	0.4	19.7	7.5	26.2	33.7	21.9	6.8	14.6	3.3	46.6
1975	53,141	13.0	0.9	0.2	14.1	8.9	25.0	33.9	24.8	7.0	16.5	3.7	52.0
1980	55,360	9.6	0.8	0.2	10.6	10.0	24.7	34.7	26.0	6.9	18.1	3.6	54.6
1984	57,660	8.1	0.8	0.1	9.0	9.1	24.9	34.0	26.6	6.5	20.0	3.4	56.5

¹ (1) เกษตรกรรมและการท่าม่ำไม้

(4) การก่อสร้าง

(7) การขนส่ง ลือสาร และสาขาวัฒน์ไทย

(2) การประมงและการเลี้ยงสัตว์น้ำ

(5) อาชานกรรมการผลิต

(8) งานบริการ (9) รับราชการ

(3) การท่าเมืองและ

(6) การค้าส่ง การค้าปลีก การเงิน

ประกันภัยและที่ดิน

² ร้อยละรวมไม่เกิน 100 เนื่องจากไม่ได้คิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจซึ่งจักประเภทไม่ได้

ที่มา: ก็อกแยลังจาก Kornhauser, 1982:28 ; The Far East and Australasia, 1983-84:441 และ The Far East and

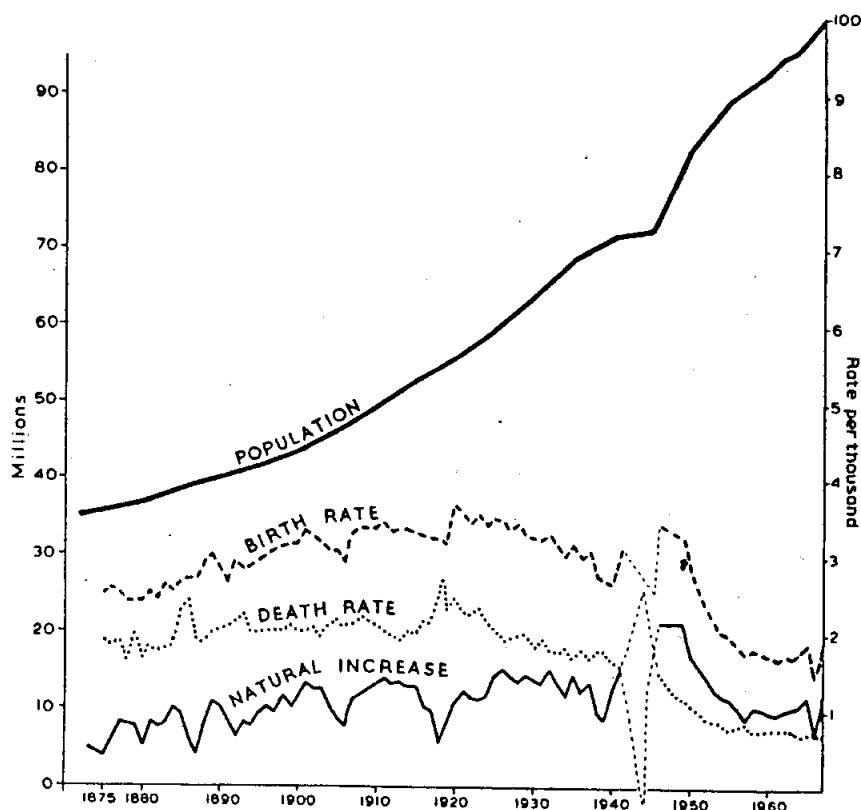
Australasia, 1986:479.

ของผู้มีงานทำในญี่ปุ่น

จากสถิติแรงงานในกิจกรรมทางเศรษฐกิจขั้นก้าง ๆ ก.ศ. 1984 (ร้อยละ 9.0, 34.0 และ 56.5 ตามลำดับ) จัดว่าญี่ปุ่นเป็นประเทศอุตสาหกรรม คล้ายคลึงกับประเทศไทยที่เป็นอุตสาหกรรมก้าวหน้า เช่น สหรัฐอเมริกา (ร้อยละ 4, 32 และ 64 ตามลำดับ) และถ้าหากจากประเทศไทยดังพื้นที่ เช่น อินเดีย (ร้อยละ 72.9, 11.1 และ 16 ตามลำดับ) อย่างไร ก็ตาม ในญี่ปุ่นลักษณะส่วนเหล่านี้แตกต่างกันมากระหว่างภูมิภาคต่าง ๆ ก่อนที่จะเข้าใจความแตกต่างนั้นเราต้องพิจารณาความหนาแนนและการกระจายของประชากร

3.2 การเพิ่มและความหนาแนนของประชากร

ระหว่าง ก.ศ. 1700 – 1850 ประชากรของญี่ปุ่นคงตัวอยู่ที่ประมาณ 30 ล้านคน อัตราการเพิ่มของประชากรเร่งขึ้นระหว่าง 5 – 6 ทศวรรษแรกของการ เป็นสมัยใหม่ ประชากรรวมเพิ่มจาก 35 ล้านคนในปี 1872 เป็น 55 ล้านคนใน ก.ศ. 1920 ซึ่งเป็นปีที่จัดทำสำมะโนสมัยใหม่ครั้งแรก (รูป 3.1) ในลักษณะ เมื่อประชากรที่มีงานทำกว่า 3 ใน 4 อยู่ในกิจกรรมทางเศรษฐกิจขั้นก้าวหนาแนนเฉลี่ย 91 คนต่อตารางกิโลเมตร หรือกว่า 650 คนต่อหكتี่เพาะปลูก ซึ่งจัดว่าหนาแน่นสำหรับประชากรเกษตร การเพิ่มประชากรอีก 20 ล้านคน ระหว่าง ก.ศ. 1872 – 1920 ลงในประเทศที่มีความหนาแนนอยู่แล้วทำให้กองมีการกระจายตัวของประชากรในภูมิภาคใหม่ ระหว่าง ก.ศ. 1872 – 1885 อัตราการเพิ่มเริ่มมากในบริเวณกึ่งเขตเคนหางเหนือของญี่ปุ่น และค่าที่สูงในชั้นอิน และค่าชูทางตะวันตกเฉียงใต้ของญี่ปุ่น ที่มามีช่วงสองทศวรรษระหว่าง ก.ศ. 1900 – 1920 เมื่อมีประชากรเพิ่มขึ้นอีก 11 – 12 ล้านคน อัตราการเพิ่มรวดเร็วที่สุดและเขตเคนหางไกลโค และในนครใหญ่ที่สุด 6 แห่ง โดยมีจังหวัดที่ตั้งชื่อตามครุฑากี้ยา โยโคามะ นาโงยะ ไอซากะ และโคเบะ กิงกุกราว 2 ใน 5 ของปริมาณที่เพิ่มขึ้น (Trewartha, 1965:108) ก.ศ. 1940 ก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง ประชากรญี่ปุ่นมี 71.9 ล้านคน ประชากรทั้งหมดของญี่ปุ่นประมาณไทยทางการ เมื่อตุลาคม 1984 มี 120,235,000 คน คิดเป็นความหนาแนน 318.3 คนต่อตารางกิโลเมตร (Far East and Australasia, 1986:479) นับเป็นประเทศที่มีประชากรมากเป็นอันดับ 7 ของโลก

รูป 3.1 แนวโน้มของอัตราเกิด อัตราตาย การเพิ่มพูนประชากร และจำนวนประชากรรวม ตั้งแต่ พ.ศ. 1875

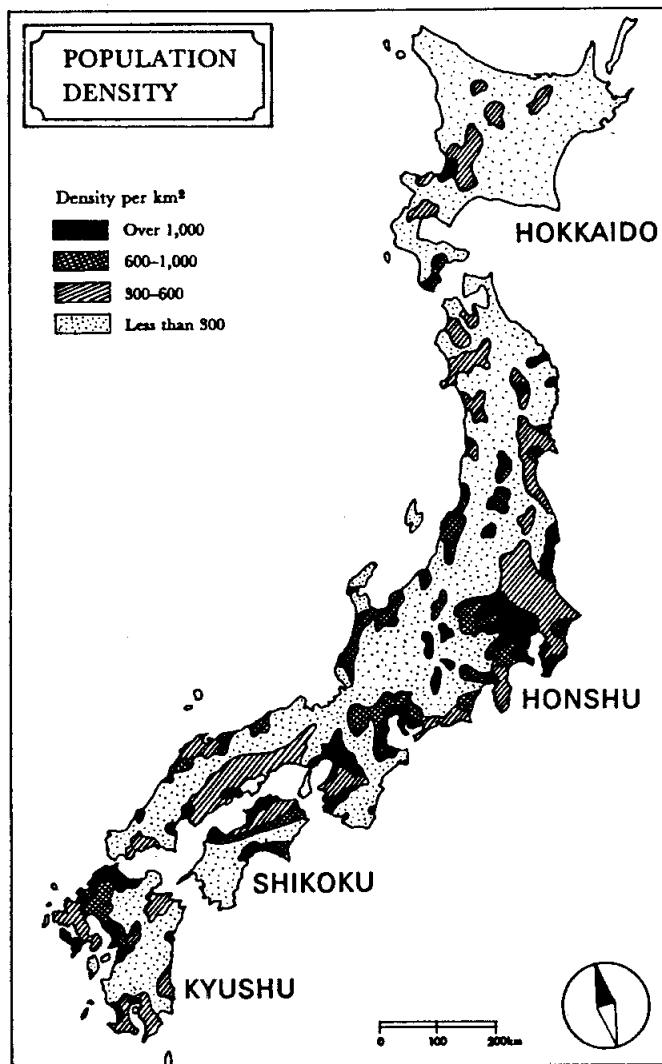
ทมา: Dempster, 1969:167.

ประมาณร้อยละ 60 ของประชากรจะรวมอยู่ในชอนซู ซึ่งมีพื้นที่ร้อยละ 61 ของผู้บ้าน ตอกไก่คึ่งพื้นที่ร้อยละ 22 มีประชากรเพียงร้อยละ 5 ส่วนคิวชูซึ่งมีพื้นที่อยู่กว่าร้อยละหกสิบ นับประชากรมากกว่าตอกไก่ 2.5 เท่า ถ้าพิจารณาการกระจายของประชากรตามลักษณะภูมิประเทศ พบร้า ประมาณร้อยละ 90 ของประชากรหันหน้ายกอยู่ในที่ราบ ซึ่งคิดเป็นเพียงร้อยละ 29 ของประเทศ เมืองใหญ่หลายแห่งกระชาบอยู่ท่ามกลางชายฝั่งแม่น้ำจากส่วนทางใต้ของภูมิภาคคันโตกะไปถึงทางเหนือของคิวชู โดยเฉพาะโภเกียว โอซาก้า และนาโงยะ ท่าให้ชายฝั่งเหล่านี้มีประชากรหนาแน่นมาก (Facts and Figures, 1985:21)

ความหนาแน่นของประชากรในภูมิภาคท่า ฯ แทบทั่วทั้งภูมิภาค (ตาราง 3.2) มีกังแท่ 68 คนท่อการงานก่อไมเมตร ในตอกไก่ ไปถึง 1,113 คนในภูมิภาคคันโตกะ มีความแตกต่างกันมากระหว่างทางท่อวันออกเฉียงเหนือ (ตอกไก่ 68 คน โภเกียว 145 คน) กับทางตอนกลางและตะวันตก (ชูบุ 304 คน ชูไกุ 241 คน ชิกุ 223 คน คิวชู 323 คน) ภูมิภาคคันโตกะเป็นที่ตั้งของภูมิภาคคันโตกะ ศูมีประชากรอาศัยอยู่ทั่วทั้งสิบเมือง และเป็นที่ตั้งของยานมหานคร (conurbation) ที่สองของประเทศมีความหนาแน่น 654 คนท่อการงานก่อไมเมตร

กันนั้น ยกเว้นภูมิภาคคันโตกะ คิน戚 และคิวชู ส่วนใหญ่ของประเทศมีความหนาแน่นของประชากรท่ากว่าส่วนเฉลี่ยของชาติ เมื่อพิจารณาอย่างละเอียดพบว่า (รูป 3.2 และตาราง 3.3) ภูมิภาคชูบุตอนกลางมีประชากรจะรวมอยู่มากในบริเวณให้การอบรมชายฝั่งแม่น้ำฟูกะ บริเวณที่ตั้งของชุมชนที่ตั้งตระหง่าน ทางเหนือของญี่ปุ่นในโภเกียว และโดยเฉพาะในตอกไก่ซึ่งมีการตั้งตระหง่านขึ้นกว่าและมีถูกเพาะปลูกสันเท่านั้นที่มีคนอยู่เบาบาง ในทางตรงข้าม คันโตกะ คิน戚 และทางตะวันตกซึ่งอยู่ห่าง ไม่มีการตั้งตระหง่าน และสามารถรองรับประชากรจำนวนมากได้

ญี่ปุ่นมีความเป็นเมืองสูง ร้อยละ 76 ของประชากรอาศัยอยู่ในเมือง ในจำนวนนี้เกือบร้อยละ 60 อาศัยอยู่ภายใน 6 จังหวัด คือ โภเกียว คานางาวะ อาโอซิ โอซาก้า เกียวโต และเอ็งะโภะ ร้อยละ 1 ใน 3 อยู่ในจังหวัดโภเกียวและโอซาก้า ซึ่งมีความเป็นเมืองร้อยละ 95 และ 84 ตามลำดับ (Pezeu-Massabuaau, 1978:71) สัดส่วนของประชากรเมืองบนชายฝั่งทะเลญี่ปุ่น เช่น โภเกียวและชิมาเนะ ต่อร้อยละ 16 จังหวัดอื่น ๆ ที่มีประชากรเมืองท่า

รูป 3.2 การกราฟรายความหนาแน่นของประชากร

ทมา: Pezeu-Massabuaau, 1978:70.

ตาราง 3.2 ประชากรและความหนาแน่นรายภูมิภาค ต.ศ. 1983

ภูมิภาค	ที่ดินที่		ประชากร		ความหนาแน่น คน/กร.กม.
	กร.กม.	ร้อยละ	'000 คน	ร้อยละ	
ชอกไกโค	83,519	22.1	5,660	4.7	68
ชอนชู					
โทไหะกุ	66,908	17.7	9,675	8.1	145
คันโต	32,370	8.6	36,016	30.1	1,113
ชูบุ	66,772	17.7	20,320	17.0	304
คินคิ	33,065	8.8	21,613	18.1	654
ชูโงกุ	31,876	8.4	7,686	6.4	241
ชูโกกุ	18,804	5.0	4,197	3.5	223
คิวชู	44,391	11.8	14,319	12.0	323

ที่มา: Facts and Figures of Japan, 1985:15-20.

ตาราง 3.3 ความหนาแน่นของประชากรรายจังหวัด ต.ศ. 1983 (จำนวนคนต่อตารางกิโลเมตร)

หนาแน่นมากที่สุด	หนาแน่นน้อยที่สุด
โทเกียว	ชอกไกโค
5,438	72
ไซชาโก	อิวะเตะ
4,604	94
คานางาวะ	อาคิตะ
3,003	108
ชากิทามะ	ไอซึ
1,499	117
อาอิชิ	ชิมานะ
1,238	119

ที่มา: Facts and Figures of Japan, 1985:22.

กว่าร้อยละ 25 ให้แก่ ໄທໄຊະຖຸ ເອກູ້ເຂາຊອງຄົນໂທ ແລະ ຖູ້ໄກຖຸ ມະເກະສີໄກຖຸແລະ ຄົວູ້
ເນື່ອພິຈາລາຍາການກະຈາຍຂອງກິຈกรรมທາງເຫດຜູ້ກົງແລະປະຊາກ ຫຼື່ມຸນ
ສານຮັດແບ່ງຄາມຍາວອອກເປັນ 2 ໂໂນ ໂອນທີ່ສ່ວນສຸກທາງເໜືອຂອງປະເທດ ຂ້າຍັ້ງທະເລ-
ຝົ່ມຸນທັນໜົກ ແລະ ເກະສີໄກຖຸ ຄົວູ້ ສ່ວນນີ້ປະຊາກອາຍຸ້ນ້ອຍ (ກວ່າຮັດແບ່ງຄາມຍາວອອກເປັນ 15 ປີ)
ແລະຈໍານວນແຮງງານນ້ອຍກາວ້ອຍລະ 20 ຂອງປະຊາກທີ່ມີມານຳກຳ ແຮງງານເກຍກົມືກວ່າຮັດແບ່ງຄາມຍາວອອກເປັນ 20
ເມືອງໃໝ່ ທີ່ມີອູ້ນ້ອຍ ແລະທັນໜົກ (ຍົກເວັນນັ້ນໂປໂໂຮ) ມີປະຊາກນ້ອຍກ່າວ 500,000 ດນ
ໂຫຼນທີ່ສ່ວນສຸກທາງເໜືອຂອງໂທເກີຍໄວ້ໄປດີນ້ອນໄວ້ໂຍະ ທ່ຽນຄັ້ງຫາວິ ກິນ-
ແກນຮົບທະເລອນແລນົກ ແລະທາງທະວັນກົກເຈີ້ງເໜືອຂອງຄົວູ້ ໂອນນີ້ເປັນທີ່ຕັ້ງຂອງມານາຄົກກໍາງ ທີ່
ແຮງງານເກຍກົມືກວ່າຮັດແບ່ງຄາມຍາວອອກເປັນ 20 ແຮງງານໃນກິຈกรรมທາງເຫດຜູ້ກົງຂັ້ນທີ່ສ່ວນແລະສານຄົກເປັນ
ຮັດແບ່ງຄາມຍາວອອກເປັນ 30 ແລະ 50 ຂອງປະຊາກທີ່ມີມານຳກຳກຳມັນ

4. ບັນຫຼາຍຂອງການເບີ່ນແປ່ງປະຊາກ

4.1 ອັກຮາເກີກແລະອັກຮາກາຍ

ຫຼື່ມຸນກີ່ເຊັ່ນເຄີຍກັນກັບປະເທດອັກສານກຽມນີ້ ທີ່ໃນຢູ່ໂປປ ອັກຮາເກີກແລະ
ອັກຮາກາຍທ່າງກັມາເຮືອຍ ໃນຄອນແຮງອັກຮາເກີກເຕີມຈາກ 25 ກ່ອ 1,000 ດນ ໃນ ຕ.ສ.1878
ເປັນ 34 ກ່ອ 1,000 ໃນ ຕ.ສ.1910 (ກາງຈ 3.4) ນັ້ນທັງແກ່ ຕ.ສ.1930 ເປັນກົ້ນມາກົດລົກຄອງ
ອໍາຍັງຫຼາ ແລະ ເຮືອຍ ທີ່ກ່າວ້ອກກາຍ ພົບອາຈຸກຄ່າໄກ້ກ່າວ ອັກຮາກາຍເພີ່ມຂອງປະຊາກເຮົວໜັນ
ໂຄຍເນັພະຮະຫວ່າງ ຕ.ສ.1870 ແລະທັງວາງ 1930 (Kolb, 1971:465) ອັດສັງຄຣາມໂລກ
ອັກຮາເກີກລົກຄອງມາກ ຈາກ 34.3 ໃນ ຕ.ສ.1947 ເປັນ 17.2 ໃນປີ 1960 ແລະ 12.5 ໃນປີ
1984 ຂຶ້ນນຳວ່າເປັນອັກຮາກໍາໄກລ໌ເຕີ່ງກັນທີ່ພົບໃນປະເທດຢູ່ໂປທະວັນກົກ ອັກຮາເກີກໃນຫຼູມມາກກໍາງໆ
ແກກກໍາງກັນໄປ ກລ່າວກໍາງ ທີ່ໄກ້ວ່າໃນສ່ວນທ່າງໄກລ໌ທີ່ສຸກຂອງປະເທດ ຕື້ອ ທາງເໜືອ (ອອກໄກໂກ
ໄທໄຊະຖຸ ແລະທາງເໜືອຂອງຄົນໂທ) ແລະທາງທະວັນກົກເຈີ້ງໄກ້ (ຄົວູ້) ຂຶ້ນເປັນຫຼັມທີ່ລັດ ອັກຮາ-
ເກີກຍັງຄົງສູງກວ່າອັກຮາເນີ້ນຂອງชาຕີ

ກອນ ຕ.ສ.1920 ໃນມີຂອ້ມູນທີ່ເຊື່ອດີອີເກີຍກັນອັກຮາກາຍ (ຍົກເວັນເວລາ
ຮະຫວ່າງສັງຄຣາມ) ອັກຮາກາຍລົກຄອງຍໍາງຮັກເງົວ ຈາກ 24.4 ກ່ອ 1,000 ດນໃນປີ 1920 ເປັນ

ตาราง 3.4 อัตราเกิด อัตราตาย และการเพิ่มพานชรรณชาติ ค.ศ. 1900 – 1984
 (อัตราท่อ 1,000 คน)

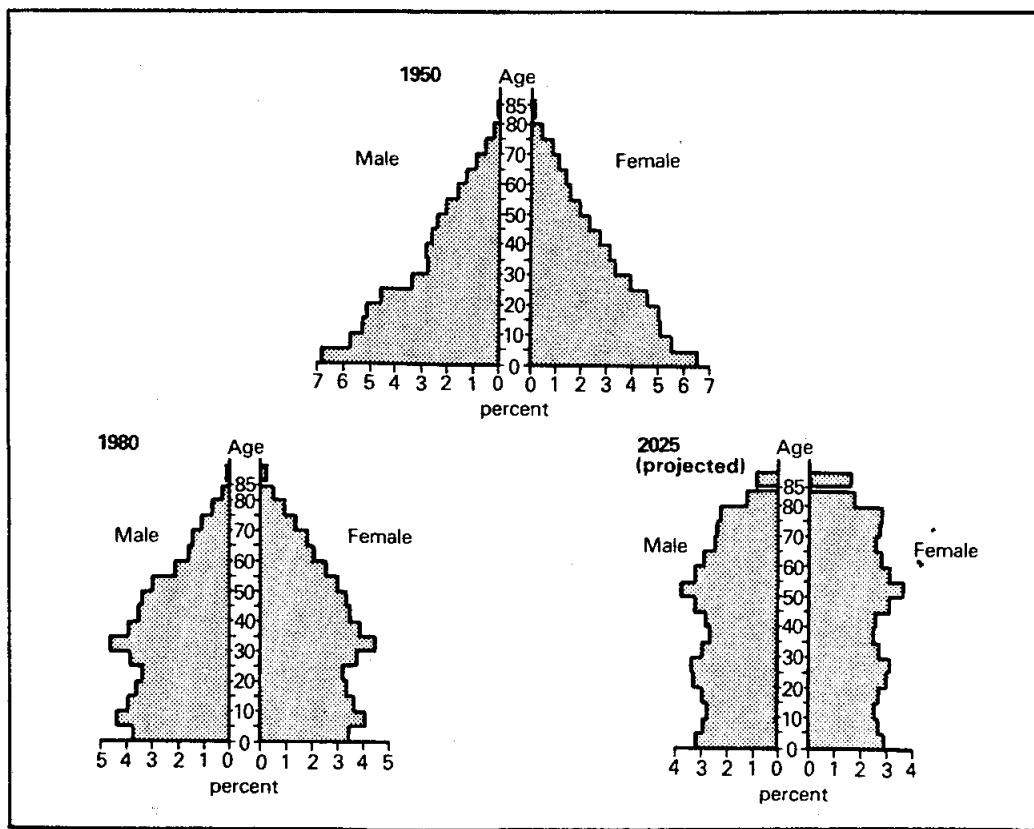
ค.ศ.	อัตราเกิด	อัตราตาย	การเพิ่มพานชรรณชาติ
1900 – 04	32.1	20.4	11.7
1910 – 14	33.7	20.3	13.4
1915 – 19	32.5	22.6	9.9
1920 – 24	35.0	23.0	12.0
1930 – 34	31.8	18.1	13.6
1940 – 43	30.7	16.3	14.4
1947	34.3	14.6	19.7
1950	26.1	10.9	17.2
1960	17.2	7.6	9.6
1966	18.5	6.8	11.7
1978	14.9	6.1	8.8
1984	12.5	6.2	6.3

ที่มา: ตัดแปลงจาก Trewartha, 1965:111 และ The Far East and Australasia, 1986:479.

14.6 ในปี 1947 เป็น 7.6 ในปี 1960 และ 6.2 ในปี 1984 การลดลงของอัตราหาย
เกี้ยวยังคงการปรับปรุงความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นโดยทั่วไป และสภาพผันธารมของประชากร การ
บริการทางสาธารณสุขที่ดี และความล่าเร็วในการรักษาโรคสำคัญ ๆ เมื่อเปลี่ยนเที่ยงกันอัตรา^๑
เกิดจะเพิ่นมากกว่า อัตราหายมีความแตกต่างระหว่างภูมิภาคน้อย และเมืองใหญ่มากกว่าที่สุด
 เช่น 5.2 ต่อ 1,000 คนในโภเกียว และ 9.6 ทางใต้ของซีกโลก

การลดลงพร้อมกันของอัตราเกิดและอัตราหาย ทำให้การเพิ่มของประชากร
เป็นผลของการเปลี่ยนแปลงอัตราเกิด การเพิ่มทานธรรมชาติมีอัตราปานกลาง ยกเว้นการเพิ่ม^๒
สูงชั่วคราวซึ่งเกี่ยวกับอัตราเกิดมากขึ้นทันทีหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 (Trewartha, 1965:110)
ในปลายศตวรรษ 1940 ซึ่งการเพิ่มนี้ลดร้อยละ 3 ต่อปี แม้ในระยะ ก.ศ. 1950 – 1955
อัตราการเพิ่มนี้เกือบร้อยละ 2 การมีภูมายืนรองการทำแท้งใน ก.ศ. 1947 เป็นมาตรการ
สำคัญ ทำให้อัตราเกิดลดลงจาก 34.3 ต่อ 1,000 คน เป็น 17.2 ในเวลาเพียง 10 ปีเท่านั้น
อัตราการเพิ่มทานธรรมชาติระหว่าง ก.ศ. 1955 – 1960 ลดลงต่ำกวาร้อยละ 1 ต่อปี และใน
ศตวรรษ 1960 ก็มีการเปลี่ยนแปลงทั่วไป ซึ่งช่วยให้อัตราเกิดต่ำลง เช่น การมีครอบครัวขนาด
เล็กแทนครอบครัวขยาย การแต่งงานช้า การคุมกำเนิดสมัยใหม่ และการเป็นเมืองที่เพิ่มขึ้นอย่าง
รวดเร็ว (Kornhauser, 1982:23) ในทศวรรษนี้จุนัน การเพิ่มนี้ลดลงเหลือร้อยละ
0.7 เท่านั้น

ประมาณณักว่าญี่ปุ่นจะมีประชากร 128.1 ล้านคนใน ก.ศ. 2000 แนวโน้ม^๓
ของประชากรในระยะหลัง ซึ่งอัตราเกิดและอัตราหายลดลง ทำให้โครงสร้างของประชากรเปลี่ยน-
แปลงไป (รูป 3.3) เมื่อ ก.ศ. 1983 ร้อยละ 23 เป็นประชากรวัยเกิด (มากกว่า 15 ปี) ร้อย-
ละ 67.4 เป็นผู้ใหญ่ (อายุ 15-65 ปี) และร้อยละ 9.6 เป็นคนชรา (อายุ 65 ปีขึ้นไป)
(ญี่ปุ่นฉบับภาษาไทย, 2528:8) เมื่อดึงปี 2000 ทุก 1 ใน 5 คนญี่ปุ่นจะมีอายุ 60 หรือมากกว่า
ปีจุนันอายุขัยเฉลี่ยของเพศชายและหญิง คือ 74.2 ปี และ 79.7 ปี ความล่าถอย การที่ประชากร
อายุมากขึ้น เช่นเกียวกับในประเทศอุสสานกรรณั่น ๆ ทำให้เกิดปัญหาอัตราค่าจ้างซึ่งผูกพันกับความ
อาชุโส ค่าจ้างแรงงานญี่ปุ่นไม่เป็นที่ต้องการของตลาด และค่าใช้จ่ายค่าน้ำยาและบริการทาง
การแพทย์สำหรับคนชราในอนาคตอาจจะเพิ่มจากร้อยละ 10 ของรายได้ของชาติ เป็นร้อยละ 30

รูป 3.3 การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของประชากร

ที่มา : Facts and Figures of Japan, 1985:24.

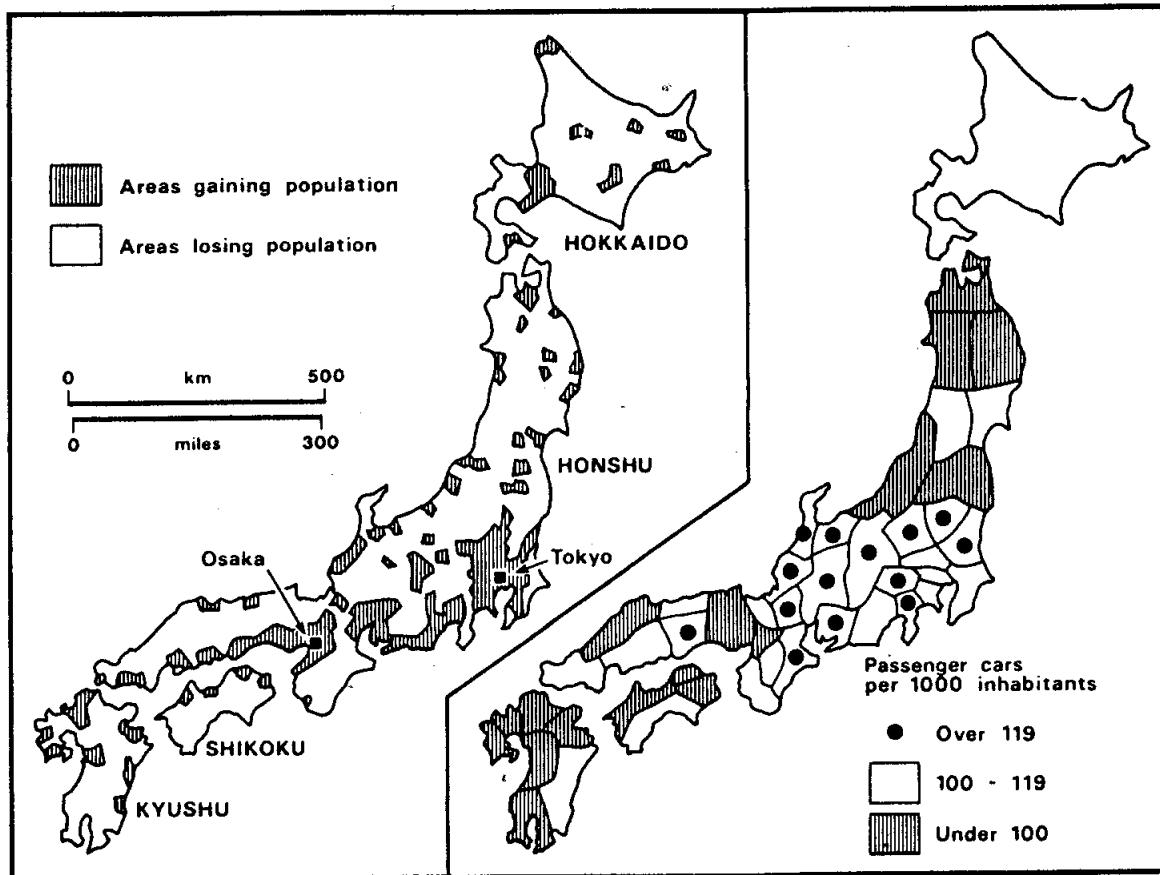
หรือ 40 (Population Today, 1984:16)

4.2 การย้ายถิ่น

การย้ายถิ่นภายในประเทศช่วยเน้นความแตกต่างของความหนาแน่นของประชากรระหว่างสองโซนคั่งกล่าวแล้วในข้อ 3.2 ประชากรเคลื่อนย้ายจากเขตชนบทเข้าสู่โซนที่ล่องชั่งนี้มีจำนวนมาก และภูมิภาคอุตสาหกรรมขยายตัวแบบปรับเปลี่ยนและทะเบียนแพนก์ การย้ายถิ่นอาจเป็นการย้ายถิ่นภายในภูมิภาค ส่วนครึ่งหลังเป็นภูมิภาคอยู่ต่ำกว่า ภารยาดินเด่นนี้อาจเป็นทั้งหญิงและชายหรือทั้งครอบครัว อีกประเภทหนึ่งคือ การย้ายถิ่นสู่เขตอุตสาหกรรมใหญ่ หรือสู่มหานครในอีกภูมิภาคหนึ่ง เช่น ชั้นโน้นไปโกร์ โภเกีย นาโนยะ โซชากา และศิริโคชู ในกรณีนี้ผู้ย้ายถิ่นออกมักจะเป็นชายในอายุ 15-30 ปี พากันเข้าทั้งถิ่นฐานในมหานครซึ่งส่วนหนึ่งของประชากรไม่ใช่คนในท้องถิ่น ร้อยละ 6 ของประชากรในโภเกีย ร้อยละ 5.5 ในโยโกฮามะ และโซชากา และร้อยละ 3.5 ในโคเบะ เกินกว่าจังหวัดเหล่านี้ (Pezeu-Masseabauu, 1978:73) นอกจากนี้ มีจุดเด่นของการย้ายถิ่นภายในภูมิภาคโภเกีย - พุกโอะะ เป็นการเคลื่อนย้ายระหว่างนคร หรือจากหมู่บ้านอุตสาหกรรมเก่าสู่หมู่บ้านใหม่ซึ่งเกิดขึ้นในพื้นที่ระหว่างนครกลาง ๆ

การย้ายถิ่นเข้าออกอาจแบ่งเป็น 3 ประเภท (รูป 3.4) บริเวณที่มีแนวโน้มว่าผู้ย้ายถิ่นเข้ามามากกว่าผู้ย้ายถิ่นออก คือ นครใหญ่ ๆ เช่น โซชากา โยโกหามะ โคเบะ และนาโนยะ (ยกเว้นโภเกีย) และจังหวัดที่ติดต่อกับโภเกีย ภูมิภาคที่อัตราส่วนการย้ายถิ่นเข้าท่อการย้ายถิ่นออกเท่า ๆ กัน และคงที่ คือ ชอกไกโโภ โภคุรุ นิงกะะ ใหยามะ กิฟุ นางาโนะ และชิโรชิมา ส่วนภูมิภาคที่มีผู้ย้ายถิ่นออกมากกว่าผู้ย้ายถิ่นเข้า ได้แก่ โภเกีย และบริเวณที่เป็นอุตสาหกรรมเล็กน้อย หรือเขตชนบทที่ไม่มีอุตสาหกรรมซึ่งเป็นบริเวณที่ไม่แรงงานแก่เมืองนานาน เช่น โทโครุ ตามชายฝั่งทะเลญี่ปุ่น (ยกเว้นโภคุรุ) ทางใต้ของชิโกุและคิวชู

มัจฉัยที่มีผลต่อการย้ายถิ่นคือ ระยะทางที่จะต้องเดิน การเป็นเมือง และรายได้เฉลี่ยท่อไป โดยเฉพาะมัจฉัยลูกห้วยน้ำตกต่างกันมากจากพื้นที่หนึ่งไปยังอีกพื้นที่หนึ่งการย้ายถิ่นจะเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามในระยะหลัง จังหวัดที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจที่หรือที่เป็นอุตสาหกรรมมาก

รูป 3.4 บริเวณที่ประชากรเพิ่มขึ้นและลดลง ระหว่าง พ.ศ. 1965 ถึง 1970 ซึ่งเป็นระยะที่มีการเดินทางทางสื่อสารมาก (รูปซ้าย) และการเป็นเจ้าของรถยนต์ในกลางทศวรรษ 1970 ซึ่งสะท้อนให้เห็นสถานภาพทางเศรษฐกิจ (รูปขวา)

ที่มา: Cole, 1983:151.

มีบุญชัยตั้งเร้าก่อนข้างจากัด เมื่อเทียบกับบุรีราษฎร์เชียงซึ่งยังคงเป็นชนบทและรายได้เฉลี่ยต่อบุคคลมากกว่า ในส่วนที่ขับหนทางแห่งประชากรกลับเริ่มที่จะเพิ่มขึ้น

5. การทั้งดินฐาน

5.1 หน่วยการบริหาร (กินสเบอร์ก, 2522:189-190)

ชาวชนบทของญี่ปุ่นเดินอาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่ขนาดตั้งแต่ไม่ถึงบ้านไปจนถึงบ้านนับพันหลัง ส่วนใหญ่รวมกันอยู่ในเส้นทางถนน ทางน้ำ และริมทะเล มีบ้านหมู่บ้านที่เล็กๆอยู่กระจายโดยที่ไม่เป็นไปตามสภาพพื้นที่ทางศาสตร์ หมู่บ้านแบ่งออกเป็น 2 หน่วย คือ นูระ (nura) และ มะชิ (machi) ใน ค.ศ. 1960 มีหมู่บ้าน 1,049 นูระ และ 1,922 มะชิ จำนวนหมู่บ้านมีจุดเด่นลดลงไป เนื่องจากการปรับปรุงทางการปกครองทั้งหมด ค.ศ. 1953 ทั่ว นูระ โภคปักเปลี่ยนร่างหมู่บ้าน และมะชิ แปลว่าเมือง แก่ความความเป็นจริงนั้น นูระหมายถึงเมืองกึ่งชนบท ประกอบด้วยหมู่บ้านที่หันหน้ากันทั้งทิศ โภคไม่คานึงถึงขนาดของเมือง มะชิก็มีลักษณะเป็นเมืองที่เป็นคลาคหรือศูนย์รวมชั้นเกี้ยวซ้องกับขนาดของเมือง

ตามโครงสร้างทางการบริหาร นูระ และมะชิ มีคำเท่ากับ ชิ (shi) หรือ เมืองใหญ่ มีประชากรไม่ต่ำกว่า 30,000 คน หน่วยที่ใหญ่ที่สุดโภคแก่ เคน (ken) หรือจังหวัด ทั่วทั้งประเทศญี่ปุ่นมีอยู่ 47 จังหวัด ขนาดของเมืองที่อยู่ระหว่างจังหวัด และมะชิ-นูระนั้น มีลักษณะเป็นแวงแหวนชนบท เรียกว่า คุน (gun) ซึ่งเคยมีมาจนถึงปี ค.ศ. 1927 นั้นจับนี้ใช้สำหรับการแบ่งเขตทางไปรษณีย์หรือใช้เก็บภาษีเท่านั้น

ซึ่งจำนวนเพิ่มขึ้น เนื่องจากการเร่งร่วมหน่วยงานการปกครองให้มีขนาดใหญ่ (ตาราง 3.5) และการเพิ่มของสัดส่วนของประชากรในเมืองจากร้อยละ 38 เป็นร้อยละ 72 ใน ค.ศ. 1970 ทั้งนี้เนื่องจากอัตราทั้งชั้นหั้งหลายประดิษฐ์ในประเทศญี่ปุ่นที่ ๗ เป็นชนบทอยู่ภายใต้ทางการกำหนด ซึ่งในบางแห่งยังเป็นเมืองเกษตรกรรม เช่น ชุมชนบางแห่งไม่ต้องให้เป็นชิ โภคทางการเนื่องจากมีประชากรน้อยกว่า 30,000 คน

ใน ค.ศ. 1960 เนื่องมาจากความยากลำบากในการคิดจำนวนประชากรสำนักงานสถิติญี่ปุ่นได้จัดหมวดหมู่จำนวนประชากร เรียกว่า เชคประชากรหนาแน่น (Density

ตาราง 3.5 การเปลี่ยนแปลงจำนวนของชนิดการทั้งดินฐาน ก.ศ. 1883 – 1978

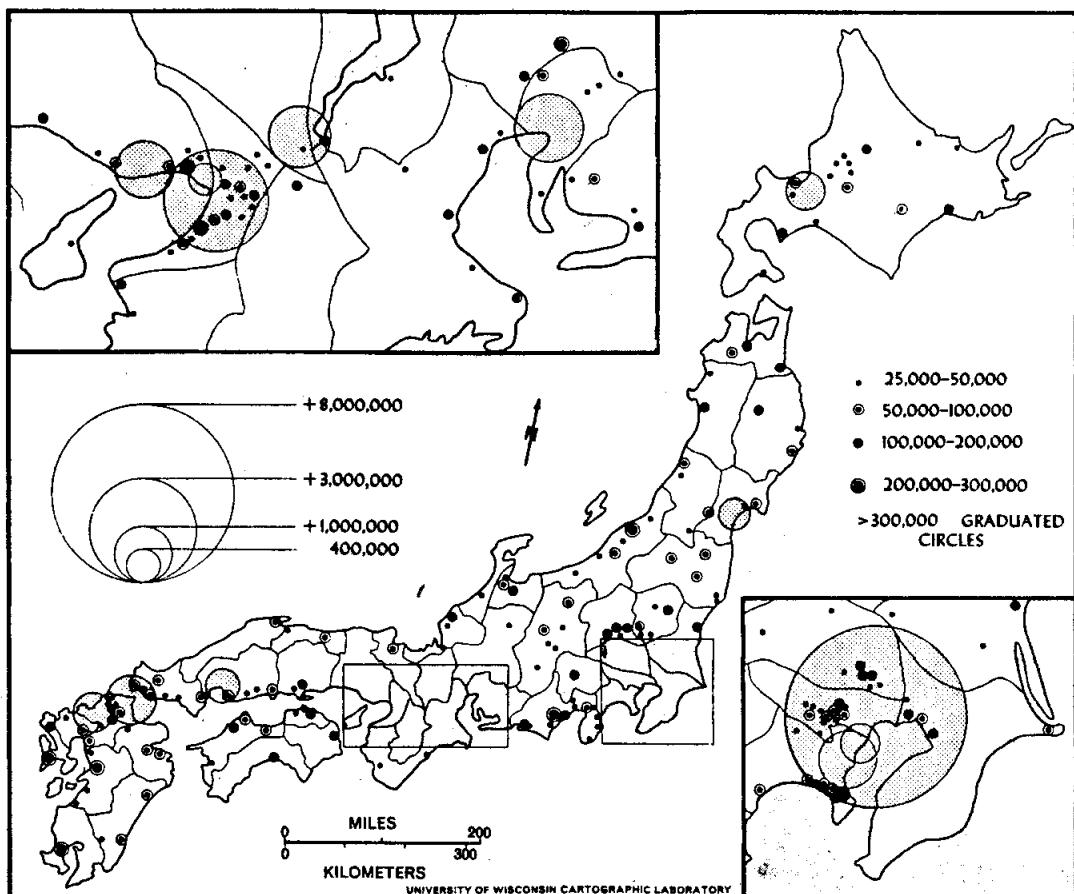
ปี	นคร(ก)	เมือง	หมู่บ้าน	รวม(ช)	อัตราส่วน: ก/ช
1883	19	12,194	59,284	71,497	0.03
1890	40 ¹	15,732 ²	–	15,772	0.25
1895	41	15,804 ²	–	15,845	0.26
1900	53	14,044 ²	–	14,097	0.38
1905	55	13,428 ²	–	13,483	0.41
1910	61	1,140	10,751	11,952	0.51
1915	65	1,271	10,534	11,870	0.55
1920 ³	77	1,344	10,794	12,215	0.63
1925	101	1,504	10,440	12,045	0.84
1930	109	1,702	9,980	11,791	0.92
1935	129	1,702	9,721	11,552	1.12
1940	160	1,754	9,325	11,239	1.42
1945	205	1,797	8,518	10,520	1.95
1950	235	1,862	8,346	10,443	2.25
1955	488	1,833	2,885	5,206	9.37
1960	555	1,922	1,049	3,526	15.74
1965	560	2,005	827	3,392	16.51
1970	578	2,013	684	3,275	17.65
1975	643	1,974	640	3,257	19.74
1978	645	1,985	626	3,256	19.81

¹ นครหรือเมืองใหม่ถูกรวบเข้าเป็นกรุงเทพ ก.ศ. 1889

² รวมหมู่บ้านคำย

³ สำมะโนแบบสมัยใหม่กรุงเทพ

รูป 3.5 การกราฟรายของเมืองชั้นนำที่ก่อประชานานาภัย (DID) 25,000 คน หรือ
มากกว่า ใน พ.ศ. 1960

ทมา : Trewartha, 1965:167.

กลางหุ่งน้ำ ไม่มีปรากฏว่ามีรูปแบบของทั้งชั้กเงิน ภูมิอาภาพรก็ไม่สามารถใช้อิทธิพลให้เพราะในหมู่บ้านเก่าและรวมเป็นกรະดุกที่มีลักษณะเดียวกัน การที่พืบอยู่ทั่วไปซึ่งให้เห็นว่า ความเชื่อในปัจจุบันนั่ว่าขันธรรมข้าวเจ้ามีความสัมพันธ์กับการทั้งถั่นฐานแบบรวมกลุ่ม (เพื่อการผลประทาน) อาจไม่เป็นจริงในกรณีของญี่ปุ่น

ความพยายามที่จะหาความสัมพันธ์ระหว่างจวนวน โรงเรือนฟาร์มที่อยู่กราวย กับความหนาแน่นของประชากร จำนวนผู้บ้านและขนาดเนื้อที่ ขนาดที่คินตือกรอง กลอกรจนเวลาที่มีการใช้ประโยชน์จากที่คินครังแรกไม่ประสบความสำเร็จ กล่าวคือไม่ว่านาข้าวจะเก่าแก่ หรือ เกิดใหม่ โรงเรือนฟาร์มโโคคิเยะจะเหลืออิฐร่วนมากับหมู่บ้าน เช่นในชอกไกโก ซึ่งมีการศึกษาการครอบครองที่ดินที่อย่างคิ ปรากฏว่าการทั้งถั่นฐานหั่งสองแบบนี้เริ่มในเวลาเดียวกัน มัจฉัยที่ส่งเสริมให้เกิดการกระจายคิอ ความสมบดอคิอ ความหวาดกลัวไฟชั่งทำให้เจ้าของที่คินใหญ่ ๆ แยกผู้เช่านากราวยออก อุปสรรคทางชีวรมชาติจากการทั้งชุมชน เช่นในเมืองทะ มีสันทรายช่วง กันนนท์รำ เลี้ยงก่อการดูดกันหัว นอกจากนี้ยังมีกฎระเบียบต่าง ๆ อีกด้วย

5.3 ชุมชนเมือง (กินสเบอร์ก, 2522:190-197)

5.3.1 ขนาดของเมือง เมืองของญี่ปุ่นแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ กลุ่มแรก ประกอบด้วยชุมชนซึ่งทั้งอยู่หัวประเทศาญี่ปุ่น มีมาก่อนสมัยใหม่ เรียกว่า เมืองปราสาท เป็นทั้งช่องชานาจบริหารและเป็นทั้งช่องปราสาทของชุนนางซึ่งมีกำแพงอิฐและหิน ประมาณว่ามีปราสาท 543 แห่งในสมัยโทคุกวะ ที่มา ก็เป็นเมืองเป็นทางการจวนวน 114 เมือง เมืองปราสาทในประวัติศาสตร์เคยเป็นศูนย์การบริหารและศูนย์ทางทหาร เป็นกลางใหญ่ของเขตและยังเป็นเขตที่ผลิตสินค้าสำหรับผู้บุญริโภค ภายใต้เมืองมีการจัดระเบียบตี ที่อื่น ๆ ที่พัฒนาขึ้นเป็นเมืองโโคคิ ศูนย์กลางทางศาสนา หรือสถานีรอดภัยถนนหลวงทั้งชั้นสมัยโทคุกวะ เมืองแบบต่าง ๆ ที่เกิดก่อนสมัยใหม่ทำให้มีชุมทางของเมืองอย่างหนาแน่น จัดระบบการเนื้อที่ ๆ ใช้ทางเรือชลุกโคลิโโค้ก ศูนย์กลางตลาดและศูนย์กลางคมนาคม และเมืองเหล่านี้บางส่วนก็ยังทำหน้าที่ในทางการบริหาร อีกด้วย

เมื่อเริ่มสมัยเมืองจิมีเมืองที่มีประชากรเกิน 100,000 คนอยู่เพียง 5 เมือง

เมืองนี้มีเมืองที่ประชากรเกิน 1 ล้านคนอยู่ 10 เมือง (ตาราง 3.6) และเมืองที่มีประชากรเกิน 250,000 คนอยู่ 64 เมือง (Far East and Australasia, 1986: 479) เมืองในระดับที่สุด คือมีประชากรระหว่าง 25,000 ถึง 100,000 คน เป็นโครงสร้างของตลาด ภูมิภาค การค้า การธนาคาร และบางครั้งเป็นศูนย์กลางการบริหารทั่วเขตชนบทด้วย เมืองค้านชายฝั่งแบบพิเศษและทะเลเลียนแบบกำลังกล่าวเป็นศูนย์กลางการบริหารทั่วเขตชนบทด้วย เมืองอื่น ๆ ทางตอนใน หรือค้านชายฝั่งทะเลด้วยปัจจุบันรักษาลักษณะเดิมไว้ เมืองประเภทที่ไปเป็นเมืองหลวงของจังหวัด แนวกิจกรรมการบริหาร มีคนอาศัยอยู่ราว 100,000 ถึง 500,000 คน เช่นเมืองคากิจิมิะ คุมาโนะโภะ ในคิวชู เมืองคานาซาวะ นิจิกะ และอาคิตะ ในเขตชนบททางตะวันออกเฉียงเหนือ เมืองนางาโนะ และโมริโอกะ (Morioka) ในคิวชู กอนใน เมืองฮาโกดาเตะ (Hakodate) และอาษาอิคาวะ (Asahikawa) ในฮอกไกโด

วิสาหกิจในเมืองนี้มีคนมากกว่า 500,000 คน นับเป็นลักษณะพิเศษ ความยานอุดหนุนของเมืองที่มีการกระจายตัวของประชากรกว่า 1 ล้านคน อยู่รอบเมือง เก่า ๆ เช่น เชนคาอิ โอลายามะ อิริชิมา และชิมิไปโร ทั้งอยู่เป็นระยะ ๆ ระหว่างหมู่บ้านครับ เป็นศูนย์กลางของเมกะโลปอลิส โดยเฉพาะระหว่างโตเกียวและโอซาก้า โดยมีรถไฟฟ้าพิเศษ สายชินคันเซ็น (Shinkansen) จากโตเกียวถึงโอลายามะ อิริชิมาและฟุกุโอะกะ เป็นยกสำคัญ (Pezeu-Massabuaau, 1978:85-86)

5.3.2 ลักษณะของเมือง เช่นเมืองใหญ่ที่มีลักษณะของชุมชน ส่วนใหญ่จะประกอบด้วยบ้านเดี่ยวหรือสองชั้น ไม่หลัง และกระเบื้องมุงหลังคาเป็นสีเดียวกัน ไม่มีพาร์กเมนท์ หรือสิ่งก่อสร้างแบบอื่นที่มีความสูงเกินสามชั้นยกเว้นในย่านศูนย์กลางธุรกิจของเมืองใหญ่ (CBD) ความเสียหายจากสิ่งก่อสร้างทางมนุษย์และการสร้างใหม่หลังสังหารม การเก็บโถและการเพิ่มระดับ การกรองเชื้อ ทำให้มีการสร้างห้องน้ำรีไซเคิลสำหรับเด็กสูงไม่เกินสามชั้นและฉาบปูนค้ำยล้อต่าง ๆ ย่านศูนย์กลางธุรกิจทั้งอยู่บนถนนสายใหญ่หนึ่งหรือสองสาย มีศูนย์การค้าขนาดใหญ่ใกล้กับสถานีรถไฟ เพราะท้องที่การคมนาคมล้วนเข้ามาถึงในเมือง ทรงชานสถานีรถไฟ ที่มีสถานีรถประจำทางซึ่งให้บริการจากใจกลางเมืองออกไปสู่ชนบท เมืองใหญ่จะมีถนนใหญ่ที่ใช้สำหรับการค้านำไปสู่อินเนอร์ หนึ่งของเมืองซึ่งเป็นที่ตั้งของศูนย์กลางการบริการสาธารณะและการบริหารของรัฐ ถ้าเมืองนั้น

การงาน 3.6 เมืองใหญ่¹ ของญี่ปุ่นซึ่งมีประชากรมากกว่า 500,000 คน ใน ก.ศ. 1984

เมือง	ประชากร
โตเกียว ²	8,351,893
โยโกฮามะ	2,773,674
โอซาก้า	2,648,180
นาโงยะ	2,087,902
เกียวโต	1,473,065
ชิบะโนโร	1,401,757
โภเกะ	1,367,390
ฟุกุอิจิ	1,088,588
คิตะคิวชู	1,065,078
กานาเซกิ	1,040,802
ชิงะจิมา	899,399
ชากาตะ	810,106
ชิบะ	746,430
เซนคาตะ	664,868
ไอกายามะ	545,765
คุมาโนโนะ	525,662
อามางาเซกิ	523,650
ตากาชิโอซากะ	521,558
คากิจิมะ	505,360

¹ ยกเว้นโตเกียว ข้อมูลสำหรับแต่ละเมืองหมายถึง ชื่อ ศือหน่วยการปกครองซึ่งอาจจะรวมประชากรกรุงจักราชaway หรือประชากรชนบท รวมทั้งศูนย์กลางชุมชนเมืองทั่วไป

² สถิติของ 23 เขต (ก.) ของโตเกียว ประชากรของจังหวัดโตเกียว คือ 11,618,281 คน

ที่มา: The Far East and Australasia, 1986:479.

ເທຍເປັນເມືອງປະຈາກ ກົດລັບຕົວປະຈາກທັງອຸ່ນໄກລ້າ ປັກຕິແນ່ນໜັກຈະຊຸກເປັນຖຸກຄອງຜ່ານເຂົ້າ
ນາສູ່ເນືອງ ແລະໃນສັນຍົກນັ້ນກໍຈາກໃຊ້ສ່າຫວັນເປັນຄູຮອບປະຈາກ

ໂຄຍທ້າໄປເມືອງຂາດເລີດໃນຫຼຸ່ມ່ານຈະນັກພ້ອະເຕີນໄກທ້າ ສາພັດນີ້
ເໝາະທີ່ຈະເປັນກາරຈະກາຍໂຄຍທາງຮດ ຍາກເວັນດັນໃນບ່ານຊົງກົງ ແນ້ກະຮັນກົງແກນ ເນື່ອທີ່ດັນ
ນ້ອຍກ່າວ່າຍລະ 15 ຂອງເຂົກໜຸ້ານ ເນື່ອເທີບກັນໃນຢູ່ໂຮປໍທີ່ໃຊ້ເນື້ອທ່ຽວຍລະ 15 - 20 ດາວມແກກ
ທ່າງຮ່າງຂຸ້ມັນແລະຂຸ້ນບໍາທີ່ເປັນໄປອ່າງຝັ້ນພັນໃນຮະຍະທາງເພິ່ນຮ້ອຍເນິກ

ທີ່ວັດທີ່ໃນເມືອງໃຫຍ່ຂອງຫຼຸ່ມ່ານກໍລັບກັນເມືອງເລີດ ແກ້່ຍັງມີຄວາມແທກທ່າງທີ່ສ່າຫວັນ
ເຊັ່ນ ອາກາຮ່າມທີ່ມີຫລັກຕາເຖີ່ສັບກັນຍອດປະຈາກ ເຊັ່ນໃນນາໂຍະ ທີ່ອີ່າມາກ ທີ່ອາກາຮ່າມ
ທາສານ ເຊັ່ນໃນໂກເກີຍວ ບ້ານທີ່ອີ່າມ້າຍຂອງກ່ຽວກັບກ່ຽວທີ່ເປັນໄນ້ທີ່ອີ່ານກົງຮ້ານກໍາຕັ້ງອຸ່ນໃນແນວດັນ
ຍ່ານກ່ຽວກັບ ເນື່ອທີ່ດັນໂຄຍທ້າໄປມີຍ່ອຍກ່າວ່າຍລະ 10 ຂອງເນື້ອທີ່ເຂົກໜຸ້ານ ຕຸ້ນຍົກຄາງຊົງກົງຂອງ
ເມືອງໃຫຍ່ປະກອນຄ້າຍອາກາຮ່າມທຽບສູງທັນສົມຍ ສ່ວນໃຫຍ່ສ່ວັງສົມຍຫລັກສົງຄຣາມໂລກຄຣັງທີ່ 2 ຮະນັບ
ກາຮ່າມນາຄາມເປັນແບບເພື່ອມາລົນແລະທັນສົມຍ ມີຮັດໄກຕົນໃນເມືອງໃຫຍ່ ຄວາມສູງຂອງອາກາຮ່າມດູກຈ່າກັດ
ຈານດຶງ ດ.ສ. 1965 ເພົ່າເປັນກົງຈັກມີຮັດກັບສັກສົກທີ່ສືບເນື່ອງນາງຈາກແຜ່ນຕົນໄວໃນໂກເກີຍວແລະເກີກ
ໄຟໄໝໃນ ດ.ສ. 1923 ແກ່ຄວາມເຈົ້າຍຸກ້າວ້າໜ້າທາງວິຊາການໃນການອອກແນບແລະວິທີກາຮ່າມກ່ອສ່ວັງ
ທ່າໃຫ້ຈ່າກັດຕ່າງ ທ ດູກຍົກເລີດໄປ ແລະນີກຮ່າມກ່ຽວກັບປະຈາກ ການແປ່ງແຍກທີ່ທ່າງການອອກຈາກທີ່ອຸ່ນ
ອາຍຸກົກມີ້ສັກເຈນກລອກມາ ສ່ວນທີ່ເປັນເຫຼຸ່ມລົງຈາກການກໍາທັນຄວາມສູງຂອງອາກາຮ່າມໃນຢ່ານຫຼຸ່ນຍົກຄາງ
ຫຼຸ່ນຍົກຄາງຊົງກົງຂອງຫຼຸ່ມ່ານກໍຈະກ່າວ່າຮັມກົດງານຫລາຍປະເທດ ໃນຫຼຸ່ນທີ່ອຸ່ນອ້າຍຸກົກ
ທ່າໃຫ້ຈ່າກັດຕ່າງ ທີ່ ດູກຍົກເລີດໄປ ແລະນີກຮ່າມກ່ຽວກັບປະຈາກ ການແປ່ງແຍກທີ່ທ່າງການອອກຈາກທີ່ອຸ່ນ
ອາຍຸກົກມີ້ສັກເຈນກລອກມາ ສ່ວນທີ່ເປັນເຫຼຸ່ມລົງຈາກການກໍາທັນຄວາມສູງຂອງອາກາຮ່າມໃນຢ່ານຫຼຸ່ນຍົກຄາງ
ຫຼຸ່ນຍົກຄາງຊົງກົງຂອງຫຼຸ່ມ່ານກໍຈະກ່າວ່າຮັມກົດງານຫລາຍປະເທດ ໃນຫຼຸ່ນທີ່ອຸ່ນອ້າຍຸກົກ
ທ່າໃຫ້ຈ່າກັດຕ່າງ ທີ່ ດູກຍົກເລີດໄປ ແລະນີກຮ່າມກ່ຽວກັບປະຈາກ ການແປ່ງແຍກທີ່ທ່າງການອອກຈາກທີ່ອຸ່ນ
ອາຍຸກົກມີ້ສັກເຈນກລອກມາ ສ່ວນທີ່ເປັນເຫຼຸ່ມລົງຈາກການກໍາທັນຄວາມສູງຂອງອາກາຮ່າມໃນຢ່ານຫຼຸ່ນຍົກຄາງ
ຫຼຸ່ນຍົກຄາງຊົງກົງຂອງຫຼຸ່ມ່ານກໍຈະກ່າວ່າຮັມກົດງານຫລາຍປະເທດ ໃນຫຼຸ່ນທີ່ອຸ່ນອ້າຍຸກົກ
ທ່າໃຫ້ຈ່າກັດຕ່າງ ທີ່ ດູກຍົກເລີດໄປ ແລະນີກຮ່າມກ່ຽວກັບປະຈາກ ການແປ່ງແຍກທີ່ທ່າງການອອກຈາກທີ່ອຸ່ນ
ອາຍຸກົກມີ້ສັກເຈນກລອກມາ ສ່ວນທີ່ເປັນເຫຼຸ່ມລົງຈາກການກໍາທັນຄວາມສູງຂອງອາກາຮ່າມໃນຢ່ານຫຼຸ່ນຍົກຄາງ
ຫຼຸ່ນຍົກຄາງຊົງກົງຂອງຫຼຸ່ມ່ານກໍຈະກ່າວ່າຮັມກົດງານຫລາຍປະເທດ ໃນຫຼຸ່ນທີ່ອຸ່ນອ້າຍຸກົກ
ທ່າໃຫ້ເກີກທີ່ອຸ່ນ
ພວກຫຼັນກລາງໃນຫານເນືອງທີ່ອຸ່ນອ້າຍຸກົກມີ້ສັກເຈນກລອກແນວທີ່ອຸ່ນເນື່ອງກັນບໍາທີ່
ພວກຫຼັນກລາງໃນຫານເນືອງທີ່ອຸ່ນອ້າຍຸກົກມີ້ສັກເຈນກລອກແນວທີ່ອຸ່ນເນື່ອງກັນເປັນທີ່ອຸ່ນອ້າຍຸກົກ

โดยมีการพัฒนาการใช้ที่คืนอย่างเป็นระบบ

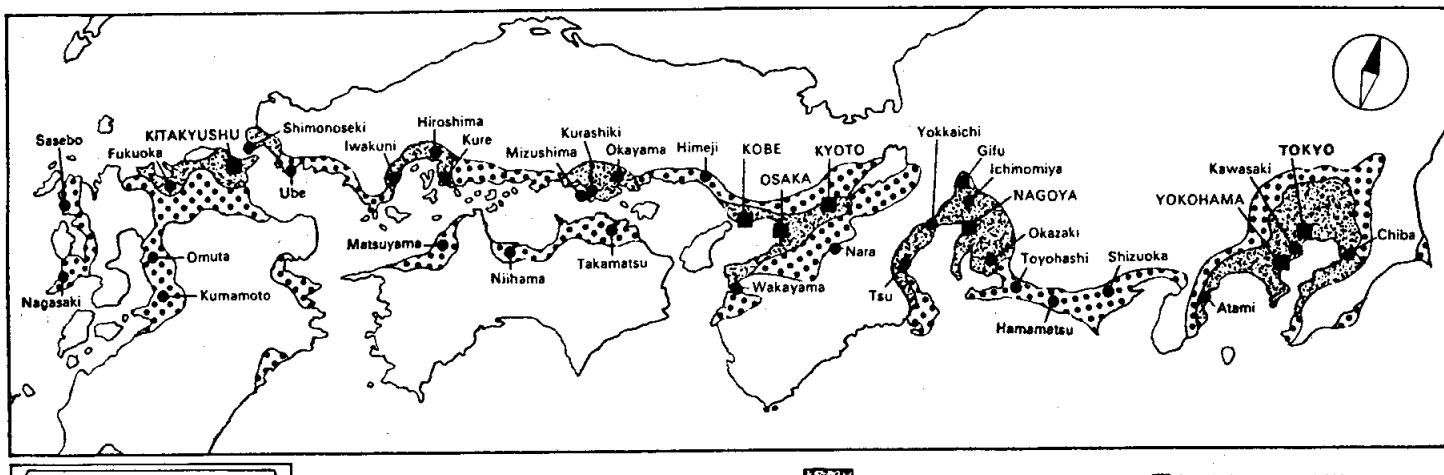
แนวการใช้ที่คืนเพื่อการอุตสาหกรรมภายในส่วนหนึ่งของศูนย์กลางเมืองจะมีอยู่บ้าง แท้ที่คืนที่มีการอนุรักษ์อยู่ในทำเลที่ตั้งสองแบบคือ แห่งแรกอยู่ในที่ราclarification needed ดูกองบันของเมือง และแห่งที่สองอยู่ที่กิจการชั้นนำที่ตั้งของเมืองใหญ่ กลอกแนวของชายฝั่งของอ่าวโภเกียวกำลังใช้เป็นที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมโดยไม่คำนึงถึงการใช้ที่คืนเพื่อการพัฒนาอย่างใจและการประมง ถ้าที่คืนนี้เป็นที่ตั้งอาจได้รับอันตรายจากทสุนamiหรือไต้ฝุ่น ให้ กันนันจังท้องมีการสร้างแนวที่กันคลื่นเพื่อบังกันพายุโดยเทคโนโลยีเป็นผู้สร้างและดำเนินการ

5.4 เมกะโลไปลิส

บนชายฝั่งมหาสมุทรแปซิฟิกจากอ่าวโภเกียวไปถึงอ่าวอาริอาเกะในคิวชูเป็น เมกะโลไปลิสขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นแนวท่อเนื่องของมหานครและเมืองใหญ่ โรงงานอุตสาหกรรม และเขตที่อยู่อาศัย เป็นแหล่งรวมประชากรและพลังทางเศรษฐกิจส่วนใหญ่ของประเทศ ภายใน เมกะโลไปลิสมีศูนย์กลางเมือง-อุตสาหกรรม 4 แห่ง ซึ่งเกิดขึ้นมาต้นแล้ว และยังคงมีความสำคัญมากในปัจจุบัน (Pezeu-Massabuaau, 1978:224-243) ศูนย์กลางเหล่านี้กระชาวยุ ความความยาวของเมกะโลไปลิสซึ่งเป็นแคบแคบ ๆ กว้างไม่เกิน 9-10 กิโลเมตร ยกเว้นในบริเวณที่ใกล้กับมหานครโดยปกติกว้างไม่ถึง 3 กิโลเมตร บางแห่งก็ขาดตอนไป เช่นที่ช่องเชา ยาโโคโนะ และเชิงาหาระ หรือบนชายฝั่งระหว่างอิเมจิ ไอคายามะ และอิริชima (รูป 3.6)

5.4.1 ยานมหานครโภเกียว อยู่บริเวณอ่าวโภเกียว มีเมืองสำคัญคือ โภเกียว และโยโกฮามะ

(1) โภเกียว ความสำคัญของโภเกียวเริ่มมาจากการทั้งราชสำนักใหญ่ใน ค.ศ. 1603 ซึ่งขณะนั้นใช้ชื่อว่า เอโโคะ ตอนกลางพุทธศตวรรษที่ 18 มีประชากรอยู่ถึง 1 ล้านคน หลังจากกิจการค้าข้าวและการปกครองแก่พระจักรพาราคิ ค.ศ. 1868 โภเกียวถูกภายเป็นศูนย์กลางทางการเมือง วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการชนส์ ก้าวหน้ารวดเร็วเนื่องจากโภเกียวพัฒนามาจากเมืองปราสาทเก่าโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงพื้นฐานมากนัก รูปแบบของถนนจึงไม่มีระเบียบและถนนแคบ ไม่มีความพยายามที่จะสร้างโภเกียวให้เป็นเมืองทันสมัยโดยการจัดรูปแบบเมืองขึ้นใหม่

รูป 3.6 เมgalopolis ของญี่ปุ่น

ที่มา : Pezeu-Massabuaau, 1978:224-225.

และการสร้างทางค่านท่าง ๆ โภเกียวประสมเหตุการณ์นั้นแรงในอีก เช่น แผนกนิหารังใหญ่ ต. พ. 1923 และการทั่งระเบิดระหว่างสหกรณ์โลกครั้งที่ 2 ซึ่งทำความเสียหายมาก

โภเกียวทั้งอยู่กลางหมู่บ้านญี่ปุ่น ทั้งทางกายภาพไม่ใครคันกัน เป็นที่รำลึก ยืนอยู่บนสะพานเล็ก ๆ แท้ก็มีกะพักขยายออกไปถึงอ่าวซึ่งกามขอบมีเนินเขาเล็ก ๆ อยู่และเป็นที่ตั้งของบางส่วนของเมือง บริเวณเมืองเคิมประกอบด้วยศูนย์กลางเมืองซึ่งให้พื้นที่จากการลงทะเล (เรียกว่า ชิกามาชิ Shikamachi) และบริเวณที่สูงขึ้นไป (เรียกว่า ยามานโนะเกะ Yamanohe) การขยายทั้งของบริเวณเมืองในปัจจุบันออกไปทางทิศตะวันตก สถาภาค็อก สถานที่ราชการ และศาลาสูงสุด ทั้งอยู่ใกล้พระราชวังอิมพีเรียล ใกล้ ๆ กันมีบริเวณที่ตั้งของธนาคาร สถาบันการเงิน หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และสถาบันวัฒนธรรมอื่น ๆ ตลอดจนสถานทูตทั่วไป ทางตะวันออกของบริเวณเหล่านี้เป็นย่านธุรกิจ มีแหล่งช้อปปิ้ง (Noh and Gordon, 1974:81)

การขยายทั้งของอุตสาหกรรมในบริเวณอ่าวท่าให้การคุณภาพดีเพิ่มมากขึ้น ในบริเวณเมืองท่าของเชกอ่าวโภเกียว คือ โยโโคามะ คาวากาชิ โภเกียว และชินะ อุตสาหกรรมที่มีมาแต่เดิม เช่น เหล็กและเหล็กกล้า โลหะไม่สมเหล็ก และแม่ ทั้งอยู่บนโปรดเกอร์กว้างขวาง โรงงานอุตสาหกรรมทั้งอยู่ เป็นวงรอบอ่าวกันเมืองและเขตที่อยู่อาศัยของการก่อต่อโดยกรงบังกะโล เขกที่อยู่อาศัยขยายออกสู่ชานเมืองซึ่งมีเส้นทางรถไฟฟ้าท่อสีขาว สำหรับประชาชนที่จะเดินทางมาทำงานจากชานเมืองหรือเมืองใกล้เคียง

(2) โยโโคามะ เมื่อมีการเข็นถนนชั้นดูด้าเบิกประเทศาในกลางพื้นที่แล้วนั้น โยโโคามะเป็นเพียงหมู่บ้านประมง ชาวทั่งชาติเข้ามาทั้งบริษัทการค้าขับขายฝั่ง และการค้าท่าให้เมืองเก็บโภภัณฑ์รวมปัจจุบันมีประชากรมากเป็นอันดับ 2 ของญี่ปุ่น และอาจจัดได้เป็นส่วนหนึ่งของโภเกียว โยโโคามะเป็นเมืองท่าที่มีการชนล่วงมาก จึงคงคู่กับอุตสาหกรรมสำคัญ ๆ โภเกียวเฉพาะอุตสาหกรรมหนัก

5.4.2 บ้านมหานครคนชาติ เป็นศูนย์การอุตสาหกรรมและการค้าสำคัญ ซึ่งอยู่กันท่าเรือน้ำลึกคล้าย ๆ กันบ้านมหานครโภเกียว บ้านนี้เริ่มความเป็นเมืองเร็วกว่าในคืนโภมาก ประกอบด้วยเมืองสำคัญ คือ ใจชาติ โภเบะ และเกียวโภ

(1) โอซากา เป็นเมืองหลวงแห่งแรก (ในศตวรรษที่ 5) ทั้งอยู่บนคินคอน สามเหลี่ยมปากแม่น้ำโภโคะ บนที่ราบชั้นและมีการสร้างโครงข่ายคลองและปราสาทขึ้นโดยนักงาน กองฝ่ายศตวรรษที่ 16 บางครั้งถูกเรียกว่า "เมืองแห่งแม่น้ำ" เพราะมีคลองและแม่น้ำมาก many เริ่มทั้งแท่นสมัยพิวคัล มีโรงงานอุตสาหกรรมครัวเรือนขนาดเล็กมาก many เช่น การปั้นและห่อฟ้ายังชั้นในโอซากา หลังการค้าอันชาดีพาร์จารพาร์ค อุตสาหกรรมเบาชั้นมีอุตสาหกรรมห่อผ้าเป็นหลักได้พัฒนาขึ้นในชานเมืองโอซากา ท่องมาอุตสาหกรรมเครื่องจักรและโลหะก็เกิดขึ้น และนับทั้งแท่ศตวรรษ 1920 อุตสาหกรรมหนักและเคมีทันสมัยได้รับการพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็วในส่วนทางเหนือ และตะวันออกของเมือง ทำเรือถูกขยายออกหลายเท่า รวมทั้งโพลเกอร์อุตสาหกรรมสำคัญ ๆ มีความแตกต่างที่เห็นได้กระหะห่วงอุตสาหกรรมเก่า เช่น สิ่งทอ เชิงพนอยุกอนใน กับอุตสาหกรรมใหม่กว่า คือ เหล็กกล้าและปิโตรเคมี ซึ่งอยู่ชายฝั่งขยายท่อไปถึงเมืองอื่น เช่นท่ออยู่อ่าวญี่ปุ่นนอก เก็บโภชนาณและขยายออกสู่ญี่ปุ่นเข้าทางทันเนื้อ ทางตะวันออก และทางใต้ของเมือง

(2) โโคเบะ เป็นเมืองชั้นมีทั้งคือ อยู่บนเนินเขากอนลังของภูเขาอโครโคะ (Rokko) และมีอ่าวน้ำลึกชายฝั่งเป็นท่าเรือคือ เริ่มค้าชายกับทั่วประเทศทั้งแท่นสมัยเมจิ เป็นเมืองท่าสำคัญมากเมื่อพิจารณาดูคลื่นลมค้าออก ท่าเรือมีความสะดวกและเครื่องมือทันสมัยซึ่ง เป็นจุดเด่นในการพัฒนาเชือกอุตสาหกรรมโอซากา-โโคเบะ อุตสาหกรรมที่เวนี้เป็นการผลิต พลังงานไฟฟ้าและน้ำ ยัง ผลิตภัณฑ์โลหะหนัก ซึ่งใช้ในการท่อเรือเป็นหลัก ลักษณะการใช้ที่ดินของ โโคเบะเป็นแบบแคบ ๆ ขนาดกันชายฝั่ง คือทะเลเป็นท่าเรือ ด้านในเป็นเชือกอุตสาหกรรม ย่านการค้าที่เชื่อมเข้ากับโคโคะและสุกท้ายเป็นที่อยู่อาศัยในแหล่งเช่น ที่มีจักรภัทเมืองอื่น ๆ ของญี่ปุ่น เมื่อมีการขยายเส้นทางรถไฟสายโทไกโดใหม่ (New Tokaido Line) ทางตะวันตกของโอซากา ท้องสร้างอุโมงค์ยาวเกือบ 13 กิโลเมตร ให้เชื่อมเข้ากับโคโคะเพื่อหลีกเลี่ยงการบ้านเข้าเมือง

(3) เกียวโต สร้างขึ้นใน ค.ศ.794 โดยเลียนแบบการวางกริชของชางอัน (Chang'an) เมืองหลวงของจักรวรรดิชุย (Shui) ของจีน เมืองเกียวโตทั้งอยู่บนที่ราบ ยาวแคนห่างไปทางเหนือของโอซากา ราว 48 กิโลเมตร เกียวโตเป็นเมืองหลวงของประเทศ

อยู่นานกว่า 10 ศตวรรษ (ค.ศ.794 – 1868) และยังคงอยู่อย่างโกลเดิลจากความเป็นอุทสาหกรรมของประเทศ แม้ว่าจะมีประชากรกว่า 1 ล้านคน เกียวไกมีสิ่งมีค่าทางสถาปัตยกรรม เช่น เคียวกัปปักกิ่ง โรม และเอเซนส์ และเนื่องจากไม่ถูกโจมตีทางอากาศระหว่างสงคราม จึงยังคงความสวยงามของอิฐไว้ แม้ว่าจะมีหัตถกรรมและโรงงานอุทสาหกรรม เช่น โรงงานยาเครื่องมือไฟฟ้า ทางใต้ของเมือง การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจสำคัญ ตั้งแต่ ค.ศ. 1955 เป็นต้นมา เกียวไกถูกยกมาเป็นส่วนหนึ่งของย่านมหานครโซชากา ทำให้เป็นเมืองพักอาศัย และชานเมืองที่ขยายออกไปเรื่อยๆ ใน 2 ทิศทาง คือ ทางโภเบะ และทางเลสานบัว

5.4.3 ย่านมหานครนาโงยะ ทั้งอยู่ระหว่างโภเกียวและโซชากา ย่านนี้ครอบคลุมจังหวัดกิจิ อาโอซิ และนิเอยะ ในสมัยเมจิ นาโงยะเป็นเพียงเมืองหลวงพิเศษของจังหวัดหนึ่งไม่ใหญ่ไปกว่าชิซูโอดะหรือคานาซาวะ นาโงยะเป็นศูนย์กลางการค้าและเศรษฐกิจส่วนใหญ่ หลังจากที่เสียหายเกือบหมดในลงกรณ์โลกครั้งที่ 2 ก็ได้สร้างขึ้นใหม่และกลายเป็นแบบอย่างของผังเมืองที่ดีที่สุด การขาดแคลนด้านพื้นที่และการขยายตัวอย่างรวดเร็วในระยะแรกจึงเป็นสาเหตุของการผลิตที่สำคัญ นับตั้งแต่ ค.ศ.1950 นาโงยะเจริญก้าวหน้ามากทั้งด้านอุตสาหกรรมและการค้า อุตสาหกรรมหอพัก เครื่องน้ำคินเดีย และอุตสาหกรรมเบาอื่นๆ กระจายอยู่ทางเหนือของเมือง ในขณะที่อุตสาหกรรมหนักและอุตสาหกรรมปิโตรเคมีพัฒนาขึ้นใกล้ท่าเรือทางใต้ของเมือง เนื่องจากนาโงยะทั้งอยู่ระหว่างโภเกียวและโซชากา จึงอยู่ภายใต้ความกดดันแข่งขันจากห้องสองข้าง การสร้างทางรถไฟสายโภคาอิโนะ และทางถนนท่าให้ปริมาณรถของการค้าของเมืองใหญ่ทั้งสองนี้ขยายมากขึ้น โดยໄกประโภชันจากนาโงยะ

5.4.4 ย่านมหานครคิกะคิวชู – พุกุโอะตะ อยู่ที่ปลายทิศตะวันตกของทะเลสาบในบันซ่องแคบซึ่งในเชคิ ซึ่งแยกออกจากคิวชู ประกอบด้วยเมืองประมงซึ่งในเชคิ แหล่งอุตสาหกรรมคิกะคิวชู แหล่งด้านพืชชิคุโอะ (chikuho) และใกล้ไปทางทิศตะวันตกมีศูนย์กลางการค้าและการบริหารใหญ่คือ พุกุโอะตะ

(1) คิกะคิวชู ทั้งสี่ใน ค.ศ.1963 โดยการรวมเมืองข้างเคียง 5 แห่ง คือ

โมจิ (Moji) โคคุระ (Kokura) โทบะตะ (Tobata) ยาฮาตะ (Yahata) และวากามาสุ (Wakamatsu) เข้ากัน เมืองคิตะคิวชูเชื่อมโยงกับโนโนเซกิโดยอุโมงค์รถไฟและรถยกให้เดิน 3 แห่ง และที่ต่อไปนี้เป็นจังหวัดที่ใจกลางของมหานคร เป็นโรงงานเหล็กกล้ายาฮาตะ ซึ่งทั้งโดยรัฐบาลเมอจิใน พ.ศ. 1901 ในอีกเชียงรุ่งเรืองกัน อุตสาหกรรมเหล็กกล้าเนื่องจากขอได้เปรียบทางค้านให้แหล่งถ่านหินและห่าเรือชนล้วนๆ ก็เป็นจุดของการผลิตกลลงมาก เพราะชาติแคนนาริจิ ระยะห่างจากศูนย์กลางอุตสาหกรรมอื่น ๆ ของประเทศ การพัฒนาอย่างต่อเนื่องของห่าเรือ การขาดทุนห้างสมารถพัฒนาได้ และความพยายามแข่งขันในยุคที่เปลี่ยนจากการใช้หินเป็นมีกอ เลี่ยมมากขึ้น ภูมิทัศน์ของมหานครนี้สามารถเปรียบเทียบได้กับภูมิทัศน์อุตสาหกรรมของเชกุรุที่ หรือมิกแอนด์ชองบุโร่ปะวันทก

(2) พุคุโอะกะ เป็นเมืองปราสาทพิวคัล ทั้งอยู่ใกล้เมืองท่าเก่ายาฮาตะ (Hakata) เมืองนี้เป็นศูนย์กลางการค้า การصناعةของคิวชู และเป็นเมืองหลวงที่แห่งริมของภูมิภาค มีโครงสร้างไฟเชื่อมต่อกับเมืองอื่น ๆ บนเกาะ นอกจากหน้าที่ทางการบินแล้ว พุคุโอะกะยังมีอุตสาหกรรมเบาในโรงงานขนาดกลาง แม้ว่าจะอยู่ที่ปลายสุดทางตะวันออกของเมืองโดยไม่สูงอยู่บุ่น แท้ที่สามารถคิดค้นทางไปยังโทเกียวและโอซาก้าได้สะดวกทั้งทางเรือและรถไฟฟ้า

5.4.5 การรวมกลุ่มใหม่ ๆ (New Agglomerations) นอกจากย่านมหานครห้า แห่งที่กล่าวมาแล้ว ยังมีการรวมกลุ่มอีกหลายแห่งที่กำลังเจริญขึ้นเป็นศูนย์กลางสำคัญในบริเวณอื่นของญี่ปุ่น ได้แก่

- (1) ชานะโนะ-นางาชากิ-โอยุตะ ทางตะวันตกเฉียงใต้ของพุคุโอะกะ
- (2) โอยาจามะ-คุราชิคิ-มิซุชิมา ทางตะวันตกของโอซาก้า
- (3) ชิชิโอะกะ ทางตะวันออกของนาโงยะ
- (4) เชนกาวิ อยู่ห่างจากโทเกียว 579 กิโลเมตร เป็นศูนย์กลางของภูมิภาคโทโซะคุ ถัดจากเมืองนี้ไปทางเหนือมีเมืองชิงโงามะ (Shiogama) และเมืองท่าประมงอิชิโนมาคิ (Ishinomaki)
- (5) ชิบะโนะโร ในเขตโภคและเมืองใกล้เคียงรวมกันเป็นกลุ่มอุตสาหกรรม

คือ สาโภคการ เทศ โอดารุ นุ่โรมัน และโทมาโภมาอิ

6. สรุป

6.1 ชนชั้นเมืองของผู้บุญคือชาวไอบุ๊ส์ ลักษณะเป็นครอบครัวอยู่ร่วมกันอาศัยอยู่ทางเหนือของประเทศไทย บรรพบุรุษของชาวบุญบุนเป็นพวกรชนาฝ่ายนามาติ ภารกังกัตินฐานในระยะแรก เกิดขึ้นบริเวณที่ราบท่างตะวันตกตอนกลางของประเทศไทย

6.2 ผู้บุญเป็นประเทศไทยอุตสาหกรรม นักธุรกิจแล้วสุคสุกส่งความโลภครั้งที่ 2 ผู้มีงานทำเป็นแรงงานในกิจกรรมทางเศรษฐกิจชั้นที่สอง และขั้นที่สามเป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 34.0 และ 56.5 หมื่นล้านบาท ใน พ.ศ.1984)

6.3 เมื่อตุลาคม 1984 ผู้บุญมีประชากร 120.2 ล้านคน ซึ่งมากเป็นอันดับที่ 7 ของโลก ความหนาแน่น 318.3 คน/km² การกระจายของประชากรไม่สม่ำเสมอ ประชากรส่วนใหญ่อยู่ในภาคใต้และในลักษณะภูมิประเทศที่ราบสูงเป็นส่วนใหญ่ของประเทศไทย บนชายฝั่งแม่น้ำจากการท่องเที่ยวของภูมิภาคคันทรีไปถึงทางเหนือของคิวชู มีประชากรหนาแน่นมาก

6.4 ผู้บุญมีความเป็นเมืองสูง ร้อยละ 76 ของประชากรอาศัยอยู่ในเมือง ในจำนวนนี้เกินร้อยละ 60 อาศัยอยู่ภายใน 6 จังหวัด ได้แก่ โตเกียว คานางาวะ อาโอซิ ไอซากา เกียวโต และเอ็มิโภ

6.5 ใน พ.ศ.1984 อัตราเกิดและอัตราตายของผู้บุญที่กำลังเด็กคงกับประเทศไทยในญี่ปุ่นต่อวันทุก (12.5 และ 6.2 ต่อ $1,000$ คน หมื่นล้านบาท) การเพิ่มประชากรเฉลี่ยร้อยละ 0.7 ต่อปี เมื่อศูนย์หลังส่งความโลภครั้งที่ 2 การทำแท้งเป็นมาตรการสำคัญในการจำกัดการเพิ่มของประชากร ในระยะหลังการมีครอบครัวแยกขนาดเล็ก การแต่งงานช้า การคุมกำเนิดสมัยใหม่ และการเป็นเมือง ช่วยให้อัตราเกิดต่ำลง

6.6 โครงสร้างอายุของประชากรเปลี่ยนแปลงไป คือมีสัดส่วนคนชรามากขึ้น ซึ่งจะทำให้เกิดภัยทางการค้า แรงงาน และค่าใช้จ่ายในการจัดหน่ายการสวัสดิการทั่ว ๆ แห่งคนชราสูงขึ้น สัดส่วนของผู้ที่มีอายุมากกว่า 65 ปี ใน พ.ศ.1984 คือร้อยละ 9.6

6.7 การ้ายถั่งภายในประเทศไทยเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ความหนาแน่นของประชากรไม่ส่วนมาก การ้ายถั่งแบบออกเป็นการ้ายภายในจังหวัด การ้ายจากเขตชนบทสู่เขตอุตสาหกรรม หรือมหานครใหญ่ในอีกมิ粒กันหนึ่ง และการ้ายถั่งระหว่างศูนย์กลางอุตสาหกรรมเก่า และใหม่ในย่านอุตสาหกรรม ปัจจุบันจังหวัดที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจที่หรือที่เป็นอุตสาหกรรมมาก มีพื้นที่ดินเช้าค่อนข้างจำกัด ในขณะที่ทางแห่งกลับมีประชากรเพิ่มขึ้น

6.8 การทึบถั่งฐานในชนบท มีทั้งแบบกระจายและแบบรวมกลุ่ม การกระจายแฟกท์วังช่วงมากขึ้นเนื่องจากความต้องการที่เพิ่มขึ้น รูปแบบของทึบถั่งหมูบ้านและภูมิทัศน์ชนบทนี้หลากหลาย

6.9 เมืองก่อนสมัยใหม่เป็นเมืองปราสาท ศูนย์กลางทางศาสนา หรือสถานีรถกานวนหลวง ปัจจุบันเมืองใหญ่ที่มีประชากรเกิน 1 ล้านคน มีอยู่ 10 เมือง เมืองที่มีประชากรเกิน 250,000 คนมี 64 เมือง กระจายอยู่ทุกภาคทั่งสี่ เมืองที่มีประชากรมากเป็นศูนย์กลางของเมกะโลปอลิส โดยเฉพาะจากโภเกียวถึงโซชากา นครหลวงโภเกียวเป็นเมืองใหญ่ที่สุด มีประชากร 8.3 ล้านคน

6.10 เมกะโลปอลิสของญี่ปุ่นเป็นแนวท่อเนื่องของมหานคร เมืองใหญ่ และโรงงานอุตสาหกรรมขนาดยักษ์แบบพิเศษ กังแท้อ่าวโภเกียวไปถึงนางชาบินເກะคิชู ประกอบด้วยย่านมหานคร 4 แห่ง จากตะวันออกไปตะวันตก ໄก้แก่ ย่านมหานครโภเกียว (โภเกียว-โยโกฮามะ) ย่านมหานครนาโงยะ ย่านมหานครคันไซ (โซชากา-โคเบะ-เกียวโต) และย่านมหานครคิกะคิชู-ฟุกุโอกะ

คำถ้าท้ายบท

อัคนีย

1. อธิบายการเปลี่ยนแปลงอัตราเกิดและอัตราตาย ทั้งแบบป้ายศักดิ์ธรรมที่ 19
พร้อมทั้งสาเหตุของการเปลี่ยนแปลง
2. วิเคราะห์รูปแบบการกระจายและความหนาแน่นของประชากรในภูมิภาคทั่ว ๆ
ของญี่ปุ่น
3. อธิบายลักษณะและภูมิทัศน์ของเมืองญี่ปุ่นโดยสังเขป
4. เมกะโลปอลิส์ความสำคัญอย่างไรก่อให้เศรษฐกิจและสังคมของญี่ปุ่น อธิบาย
พร้อมทั้งยกตัวอย่างยานมหานคร 2 แห่ง

ปรนัย

1. บรรยายรูปของชาวญี่ปุ่น เช้านาฬกาคัยอูบู ในส่วนใดของญี่ปุ่นที่จะขยายอำนาจออก

1. ออกไกโกิ	2. ทางเหนือของชอนซู
3. ชีโกคุ	4. ที่ราบตอนกลางของประเทศ
2. เมื่อพิจารณาลักษณะของแรงงานในกิจกรรมทางเศรษฐกิจขั้นทั่ว ๆ ระหว่าง ค.ศ. 1960 ถึง 1984 กิจกรรมใดเปลี่ยนแปลงไปมากที่สุด

1. ชนกัน	2. ชนท่อง
3. ชนที่สาม	4. ชนที่สองและสาม
3. ภูมิภาคใดของญี่ปุ่นมีความหนาแน่นของประชากรสูงกว่าส่วนเฉลี่ยของชาติ

1. ออกไกโกิ โทไชคุ	2. คันโก ชูบุ คินคิ
3. คันโก คินคิ คิวชู	4. ชีโกคุ ชูโภคุ

4. ข้อความเกี่ยวกับประชากรท่อไปนี้ ขอให้ไม่ถูกต้อง
  1. อัตราภาษีมีความแทรกค้างระหว่างภูมิภาคอยู่
  2. หลังส่งกรรมโภคภัณฑ์ส่อง อัตราเกิดคลังมากทันที
  3. ประชากรรายเดือนจากเขตชนบทสูงหวานครและภูมิภาคอุตสาหกรรม
  4. โภเกียวเป็นเขตที่มีผู้อยู่อาศัยเดือนละมากกว่าเจ้า
5. เมืองใหม่ประชากรมากกว่า 1 ล้านคน ใน ก.ศ. 1984

1. เกียวโต	2. โซชาการ
3. อิริชima	4. ซัปโปโร
6. ข้อความเกี่ยวกับการทั้งดินฐานท่อไปนี้ขอให้ถูก
  1. บ้านศูนย์กลางธุรกิจของเมืองใหญ่ทั้งอยู่บนถนนสายใหญ่หนึ่งหรือสองสาย
  2. เนื้อที่ดินในเมืองของญี่ปุ่นมีอยู่รารวมอยู่ 20 ของเขตชนบท
  3. การทั้งดินฐานแบบรวมกลุ่มในชนบทญี่ปุ่นเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมชาวเจ้า
  4. ภูมิอากาศเป็นปัจจัยที่อิทธิพลรูปแบบพืชพรรณแบบกระจายได้